

ԼԱՌԻՐԱ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ԿԱՐՊԻՍ ՔԷՇԻՇՕՂԼՈՒԻՆ

Արժանքինահայ Լաուրա Յովսէփեան երէկ մեզի փոխանցեց Կարպիս Քէշիշօղլուի նախընթաց օր հրատարակուած նամակին իր պատասխանը: Այս պատասխանն ալ կը հրատարակենք, որովհետեւ այդ նամակը Սփիւռքի մէջ ապրող մեր ազգայիններէն ոմանց կարծիքը կը ցոլացնէ, որքան ալ մենք չբաժնենք այդ կարծիքը եւ զարմանանք որ իր լեզուին, իր հայկականութեան եւ Հայաստանի նկատմամբ այսքան բժախնդիր մարդիկ կրնան պաշտպանել այն տեսակէտը թէ հայկական վարժարանը աւելորդ կը դառնայ եթէ աշակերտ չկայ կամ եթէ քիչ աշակերտ կայ: Նախ կարդանք Լաուրա Յովսէփեանի նամակը.

*

Յարգելի Պր. Խմբագիր,

Եթէ թոյլ կուտար, Ձեր թերթի միջոցով կ'ուզէի պատասխանել Պր. Քէշիշօղլուին:

Հայկական դպրոց պահելը, որպէսզի տարեկան հազիւ տասնեակ մը աշակերտներ կարողանան Անգլիոյ համալսարանները յաճախել, քիչ մը շատ շռայլութիւն չէ՞ մեր փոքր ազգին համար: Հայկական դպրոց կը պահենք միայն, եթէ յաճախող ըլլայ, եթէ օգուտ բերէ ազգին, եթէ տրամաբանական յարաբերութիւն պահէ օգտի եւ ծախսի միջեւ: Դարձեալ կ'ըսեմ. եթէ դպրոց յաճախելու համար պիտի ճամբորդեմ Եւրոմիութենէն, Ամերիկայէն, Ափրիկէէն, Չինաստանէն, կը նախընտրեմ ճամբորդել Հայաստան եւ ոչ Կիպրոս, որ – կասկած չունիմ, շատ գեղեցիկ երկիր է – : Եւ հոգ չէ թէ Հայաստանը այնքան ապահով ըլլայ (թէեւ է):

Ուրիշ հանգամանք մըն ալ կայ, որ չափազանց կարեւոր է. Հայաստանը Կիպրոսէն շատ աւելի կարիք ունի իր հայորդիները ընդունելու:

Իսկ լեզու մը շատ աւելի արագ կ'ընկալուի այնպիսի միջավայրի մը մէջ, ուր այն լեզուն կը խօսուի, ռատիօներէն կը սփռուի, հեռատեսիլէն, փողոցի ազդարարութիւններու վրայ կը կարդացուի: Այնպիսի միջավայրի մը մէջ, ուր լեզուն կենդանի է, առօրեական, էական եւ անհրաժեշտ:

Չեմ գիտեր Պր. Քէշիշօղլուն ինչո՞ւ գիտէր որ կը դրկէ Վանաձորի եւ Ալավերտիի դեղատունները խուզարկելու: Ինչո՞ւ կը խօսի համալսարանի կաշառակերութեան մասին: Արդեօք կ'ուզէ՞ր գիտէր – եւ բոլորս – համոզել որ Հայաստանը ցանկալի երկիր չէ՞: Ապարդիւն փորձ: Ես Հայաստան պիտի երթամ ո՛չ միայն որովհետեւ օդն ու ջուրն անմահական են, այլ՝ որովհետեւ իմ ներկայութեան, իմ

աշխատանքի, իմ գործի, իմ թիւին պէտք ունի:

Ներդրումներ չկատարելու համար պատճառաբանութիւնները շատ են: Ամենաձեռնառն Պր. Քէշիշօղլուին ըսածն է. «Չեմ օգներ, որովհետեւ կը կասկածիմ որ դրամը հասցէատիրոջ կը հասնի», կ'ըսէ նամակագիրը»: Այս կաշառքը պէտք է վերջ գտնէ այլեւս եւ հայաստանցիներն ալ պէտք է ապահովեն որ եկած օգնութիւնները իրենց տեղը հասնին»: «Եթէ այս իրականանայ, այն ատեն գրեթէ ամէն հայ, սիրով պիտի ուզէ օժանդակել Հայաստանին»:

Այն օրը պիտի չհասնի երբեք, եթէ հիմա չօգնենք, չաշխատինք Հայաստանի համար, եթէ յոռետեսօրէն խօսինք ու մտածենք, եթէ խոչընդոտենք երիտասարդ սփիւռքահայերու հոսքը, որովհետեւ «ռուսախառն եւ ծիծաղելի ուղղագրութեամբ գրուած արեւելահայերէն» մը գոյութիւն ունի:

Մեծ սիրով պիտի փափաքէի հիւրասիրել Պր. Քէշիշօղլուն, երբ Պունոս Այրէս գայ, յաջորդ անգամ: Եթէ պատահի որ Ուրբաթ օր մը գայ, կը հրաւիրեմ քէպապ ուտելու, եւ ինքը իրեն կը համոզուի որ այս ճաշարանը լոկ ճաշարան չէ, այլ՝ միջոց Հայաստանի Ուսանողական ճամբորդութիւնը կատարելու, միջոց նաեւ՝ Հայկական Հարցը տարածելու: Բեմ, ուր կը գովազդուի եւ կը յայտարարուի հայկական մշակութային եւ ընկերային ձեռնարկները: Եթէ Պր. Քէշիշօղլուն քէպապէ չ'ախորժիր, կը հիւրասիրենք աւանդական սու պէտրէկով, հերիսայով, նուրբ եւ քաղցր փախլաւաներով:

Իսկ եթէ չէ, ուրեմն Հայաստանի մէջ կը հանդիպինք:

Պր. Խմբագիր, շնորհակալութիւն Ձեր ուշադրութեան համար:

*

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Սիրելի Տիկին Լատրա Յովսէփեանը թող արտօնէ որ ըսենք թէ իր դիմացիներն ալ Հայաստանը կը սիրեն այնքան, որքան կը սիրէ ինք: Հեռու մեզմէ եւ մեր սիւնակներէն որեւէ ակնարկութիւն՝ Հայաստանի նկատմամբ որեւէ զօրակցութիւն կացինահարելու ուղղութեամբ: Մեր հրատարակութիւնները, մեր այցելութիւնները, մեր զեկուցումները այս մասին կը վկայեն միշտ: Բայց մեր սիրելի նամակագիրը ի՞նչպէս չ'անդրադառնար թէ անընդունելի դիրքի վրայ է, երբ կը յիշեցնէ թէ հայ ուսանողները, եթէ տեղ մը պիտի երթան, պէտք է միայն Երեւան երթան, որովհետեւ հո՛ն է որ պիտի սորվին մեր լեզուն: Ո՞ր լեզուն: Ինք որ այնքան գեղեցիկ արեւմտահայերէնով կը գրէ եւ վստահ ենք որ ինքն է որ կը գրէ, ի՞նչպէս կը հանդուրժէ որ Արեւմտահայերէնը իր տեղը թողու Արեւելահայերէնին: Ի՞նչպէս չի մտածեր որ Արեւմտահայ մտաւորականն ու դպրոցն է որ պիտի պաշտպանէ ու պիտի ապրեցնէ Արեւմտահայերէնը: Մենք ալ կողմնակից ենք որ հայ երիտասարդները ուսանին Հայաստանի մէջ, մանաւանդ համալսարաններու մէջ: Բայց այդ փաստը պէտք չէ գործածենք

Արեւմտահայերէնի դէմ եւ Արեւելահայերէնի ի նպաստ: Արեւմտահայը, Հայաստանի մէջ ալ եթէ ուսանի ու վերադառնայ, պէտք է մնայ իր Արեւմտահայերէնին մէջ:

Երկրորդ հարցն ալ այն է թէ հայ դպրոցը շահու ու եկամուտի, կամ աշակերտի թիւի հաւասարակշռութիւններու նման հաշիւներու վրայ հիմնուած չէ: Եթէ այդպէս ըլլար, Պոլսոյ մէջ մէկ հատ իսկ վարժարան պահելու չէինք, որովհետեւ բոլորն ալ պիտոճէի աստղաբաշխական բացեր կուտան ամէն տարի: Եթէ կարգ մը վարժարաններ այսօր նիւթական պատճառներով կը փակուին, ատիկա պէտք չէ կարծել տայ թէ բաց մնացած միւս վարժարանները դրամ կը շահին ու իրենց պարտականութիւնը կը կատարեն նիւթական հանգիստ պայմաններու մէջ: Եթէ Պոլսահայ համայնքը անլուր գոհողութիւններով բաց կը պահէ 15 վարժարաններ, Բարեգործականն ալ պէտք է շարունակէր տակաւին բաց պահել Մելգոնեանը, որովհետեւ Մելգոնեանը առեւտրական հաստատութիւն մը չէ, որպէսզի զայն կանգուն պահողները տարուան վերջաւորութեան նային թէ այս հաստատութիւնը ամէն տարի ինչ կը շահի կամ ինչ կը վնասէ: